

Η ΕΚΒΙΟΜΗΧΑΝΙΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. ΣΤΕΦ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

[Ἡ παρούσα μελέτη ἐδόθη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Στεφ. Στεφ. ἀνοπόλου, τότε ὑπουργοῦ τοῦ Συντονισμοῦ, ὡς διάλεξις—ἐναρκτήριο μᾶθημα, κατὰ τὴν 16 Ὀκτωβρίου 1950 εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Ἀνωτ. Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν, παρουσία πυκνοτάτου ἀκροατηρίου ἐξ ἀνωτάτων κρατικῶν λειτουργῶν, διοικητικῶν συμβούλων καὶ καθηγητῶν τῆς ΑΣΒΣ, ἐκπροσώπων τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου τῆς Χώρας καὶ σπουδαστῶν τῆς Σχολῆς. Περίληψις τῆς ἐδημοσιεύθη τὴν ἐπομένῃν ὑφ' ὄλων τῶν ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων, ἔσχε δὲ ἐντονωτάτην ἀπήχησιν, καὶ λόγῳ τῶν ἰδιοτήτων τοῦ ὁμιλητοῦ καὶ λόγῳ τοῦ τρόπου ἀντιμετωπίσεως τοῦ θέματος ὑπ' αὐτοῦ. Ἡ ὁμιλία τοῦ κ. Στεφ. ἀνοπόλου ὑπῆρξεν ἡ πρώτη τῆς ἐφετεινῆς σειρᾶς διαλέξεων τῆς ΑΣΒΣ ἐπὶ τῆς Ἀνασυγκροτήσεως, αἱ ὁποῖαι καὶ δημοσιεύονται εἰς τὸ παρὸν τεύχος].

Εἰς ἐμὲ ἔλαχεν ἐφέτος ἡ τιμὴ νὰ κάμω ὡς Καθηγητῆς τῆς Σχολῆς τὸ ἐναρκτήριο μᾶθημα τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1950—1951.

Τὸ θέμα ἐνδιαφέρει ἰδιαιτέρως τοὺς σπουδαστὰς τῆς Σχολῆς. Τοὺς ἐνδιαφέρει κατὰ πρῶτον λόγον ὡς σπουδαστὰς, διότι ἡ Ἀνωτ. Σχολὴ Βιομηχανικῶν Σπουδῶν σκοπὸν ἔχει νὰ προπαρασκευάσῃ τὰ στελέχη, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ βασισθῇ ἡ ἐκβιομηχάνισις τοῦ Τόπου. Πρέπει ὅμως νὰ τοὺς ἐνδιαφέρῃ καὶ ὡς Ἕλληνας, λόγῳ τοῦ γενικωτέρου προβλήματος, πρὸς τὸ ὁποῖον ἀνταποκρίνεται ἡ ἐκβιομηχάνισις τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι ἀληθές — ἔχει λεχθῆ αὐτὸ κατὰ κόρον καὶ ὅλοι τὸ ἀποδεχόμεθα — ὅτι ἡ Ἑλλάς εἶναι χώρα γεωργικὴ. Τὰ 2)3 τῶν κατοίκων τῆς ἀποζοῦν ἐκ τῆς γεωργίας καὶ ἐκ τῶν συναφῶν ἐπαγγελματίων. Τὰ 9)10 τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων τῆς ἀπετελοῦντο προπολεμικῶς ἀπὸ τὰ γεωργικὰ εἶδη. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ἀγνοοῦμεν ὅτι ἡ Ἑλλάς, χώρα γεωργικὴ, εἶναι ταυτοχρόνως καὶ χώρα κατ' ἐξοχίην πτωχὴ. Μόνον τὰ 25% τοῦ ἐδάφους αὐτῆς εἶναι καλλιεργήσιμα. Γνωρίζετε ὅτι τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα τοῦ Τόπου αὐτοῦ εἶναι τὸ μικρότερον ἴσως εἰς τὴν Εὐρώπην. Γνωρίζετε ἀκόμη, ὅτι τὸ ἐπίπεδον διαβιώσεως τοῦ Λαοῦ μας εἶναι τόσο χαμηλόν, ὥστε νὰ μὴ εἶναι πλέον ἀνεκτὸν ὑπὸ τὰς νέας μεταπολεμικὰς συνθήκας.

Ἐπάρχει ἀναμφισβητήτως ἓνα πρόβλημα ἑλληνικόν, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς δύναται νὰ ἀγνοήσῃ. Εἶναι τὸ πρόβλημα, τὸ ὁποῖον θέτουν μοιραίως αἱ οἰκονομικαὶ συνθηκαί, αἱ ἀδήριτοι οἰκονομικαὶ ἀνάγκαι, αἱ ὁποῖαι εἶναι ὑπέρτεραι πολλᾶκις ἀπὸ τὴν δύναμιν τῶν ἀνθρώπων. Τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἀπορρέει ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπὸ τὴν στενότητα τῆς καλλιεργησίου γῆς ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπὸ τὸν ταχὺν ρυθμὸν τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ μας. Δὲν ἀγνοεῖτε, ὅτι ὁ κληρὸς εἶναι ἐλάχιστος εἰς τὸν Τόπον αὐτὸν καὶ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν γεννήσεων εἶναι εἰς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων τῆς Εὐρώπης. Ἀποδεικνύει τοῦτο βεβαίως τὴν ζωτικότητα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ ταυτοχρόνως θέτει προβλήματα τὰ ὁποῖα εἶναι σκληρότατα, διότι αἱ συνέπειαι τῶν

είναι τῷ ὄντι λίαν ἐπιζήμιοι, ἂν ὄχι ἐπικίνδυνοι, διὰ τὴν ὑπόστασιν τῆς φυλῆς μας.

Ἡ πρώτη συνέπεια τῆς δυσαναλογίας μεταξύ τῆς καλλιεργησίμου γῆς καὶ τῶν διαθεσίμων ἐργατικῶν χειρῶν εἶναι ὅτι μοιραίως αὕτη ὁδηγεῖ πρὸς τὴν καλλιέργειαν τῶν προϊόντων ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἔχουν μεγάλα παραγωγικά ἔξοδα, ὅπως λ. χ. τὰ καπνὰ καὶ ἡ σταφίς, διότι μόνον τοιαύτης φύσεως προϊόντα εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτρέψουν νὰ ζήσουν τόσον πολλοὶ ἄνθρωποι εἰς τόσον μικρὸν χώρον. (Ἐν στρέμμα καλλιεργούμενον διὰ καπνοῦ ἔχει πενταπλάσια παραγωγικά ἔξοδα ἔναντι ἑνὸς στρέμματος διὰ σίτου). Αὐτὸ ἐξηγεῖ τὸ ὑψηλὸν παραγωγικὸν κόστος τῆς πατρίδος μας.

Ἡ ἐτέρα συνέπεια αὐτοῦ τοῦ γεγονότος εἶναι, ὅτι τὰ ἡμιπολυτελῆ αὐτὰ προϊόντα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ὑψηλὸν κόστος παραγωγῆς διότι ἀπαιτοῦν μεγάλον ἀριθμὸν ἐργατικῶν χειρῶν, ἔχουν ἐπίσης καὶ τὸ μειονέκτημα νὰ ἐπηρεάζονται ἀμέσως ἀπὸ τοὺς ἀντικτύπους τῶν διεθνῶν κρίσεων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἐμπορίου, ἡμεῖς πρῶτοι ὑποβοηθοῦμεν τὴν τάσιν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἐμπορίου εἰς τὴν Εὐρώπῃν, διότι πιστεύομεν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνοποιήσεως τῆς Εὐρώπης. Ἀλλὰ πῶς ἔγινεν ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ ἐμπορίου; Ἡ ἀπελευθέρωσις αὕτη περιωρίσθη μόνον εἰς τὰ προϊόντα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἀντικείμενον ἰδιωτικοῦ ἐμπορίου. Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἀντικείμενον κρατικοῦ μονοπωλίου οὐδαμῶς ἐθίγησαν. Ποῖον εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀπελευθερώσεως; Νὰ εὐνοηθοῦν αἱ εἰσαγωγαὶ τῶν ξένων προϊόντων ἐκ τῆς Εὐρώπης πρὸς τὴν Χώραν μας, χωρὶς οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον νὰ προωθηθοῦν αἱ ἐξαγωγαὶ μας πρὸς αὐτάς. Καὶ τοῦτο, διότι ἡ σταφίς καὶ τὰ καπνὰ εἶναι μονοπωλιακὰ εἶδη. Αὐτὸ ἀποτελεῖ ἄλλην ἐπιζήμιον συνέπειαν τῶν ὀργανικῶν μειονεκτημάτων τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας.

Τὸ πρόβλημα τὸ ἐλληνικόν, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς συνέπειαν τὸ ὑψηλὸν κόστος παραγωγῆς καὶ συνεπῶς τὴν ἀδυναμίαν ἐξαγωγῆς, δὲν συνεπάγεται μόνον τὴν διαφορὰν τοῦ ἐσωτερικοῦ κόστους πρὸς τὸ διεθνές. Συνεπάγεται ἀκόμη καὶ τὸ χαμηλὸν κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα εἰς τὴν Ἑλλάδα. Συμφώνως πρὸς μίαν στατιστικὴν τῆς Κ.Τ.Ε. τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα τοῦ Ἑλληνος κατὰ τὸ 1938 ἦτο τὸ ἡμιοῦ τοῦ Ἴταλοῦ, τὸ τρίτον τοῦ Ὀλλανδοῦ, τὸ τέταρτον τοῦ Νορβηγοῦ, τὸ πέμπτον τοῦ Γάλλου καὶ τὸ ἕκτον τοῦ Ἀγγλοῦ.

Ὅλα αὐτὰ τὰ γεγονότα τὰ γνωρίζομεν διότι τὰ ζῶμεν καθημερινῶς. Διότι βλέπομεν ἕνα λαὸν συνεχῶς μοχθοῦντα καὶ ἀδυνατοῦντα νὰ συντηρηθῇ καὶ νὰ ζήσῃ. Ὅλα αὐτά, δι' ἡμᾶς τοῦλάχιστον, προβάλλουν τὴν ἐξῆς σκληρὰν ἀπορίαν: Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ζήσῃ ὁ Τόπος αὐτός ἐάν ἐξακολουθήσῃ νὰ ἔχῃ τὴν ὑποαπασχόλησιν τὴν ὁποίαν ἔχει σήμερον; Εἰς τὴν γεωργίαν πραγματοποιοῦνται

κατά μέσον ὄρον ἑτησίως 130 ἡμερομίσθια. "Ὅσοι τὸ ἤκουσαν εἰς τὸν Ὀργανισμόν Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας καὶ εἰς τὸ Στρασβοῦργον κατεπλάγησαν Ἡ ἀπάντησις ἦτο ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπάρχει κάτι τὸ ὁποῖον πρέπει ριζικῶς νὰ ἀντιμετωπισθῆ. Αὐτὸ τὸ ἀνεγνώρισεν ἐπίσης καὶ ὁ κ. Χόφμαν, ὁ ὁποῖος ἔγραψεν εἰς τὴν ἔκθεσίν του ὅτι «μὲ 130 ἡμερομίσθια εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξασφαλίσῃ ὁ γεωργὸς ἕνα βίον ἀνθρωπίνως ἀνεκτὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν πρέπει νὰ λάβωμεν ριζικὰ μέτρα». "Ὅτι δηλ. θὰ πρέπει νὰ συμπληρώσωμεν τὴν ἑλληνικὴν γεωργίαν διὰ μιᾶς ἐκβιομηχανίσεως, διὰ μιᾶς καλυτέρας ἐκμεταλλεύσεως τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῆς Χώρας.

Τὸ ἑλληνικὸν πρόβλημα τίθεται ὡς ἐξῆς ἐνώπιόν μας: Μικρὸς κλῆρος, χαμηλὰ ἡμερομίσθια, ταπεινὸν ἐπίπεδον διαβιώσεως: ὕψηλὸν κόστος παραγωγῆς, ἀδυναμία ἐξαγωγῆς τῶν πολυτίμων προϊόντων καὶ συνεπεία τούτου μέγα κενὸν τὸ ὁποῖον δὲν γνωρίζομεν πῶς θὰ πληρώσωμεν — τοῦ Ἴσοζυγίου Ἐξωτερικῶν Λογαριασμῶν. Πρέπει ἀναμφιβόλως νὰ τὸ ἀντιμετωπίσωμεν. Πρέπει νὰ τοῦ ἀναζητήσωμεν τὴν λύσιν. Πῶς δηλ. θὰ κατορθώσωμεν νὰ ἀνυψώσωμεν τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ Ἑλληνοσ; Πῶς θὰ κατορθώσωμεν νὰ δώσωμεν ἔργασίαν εἰς περισσοτέρους; Πῶς θὰ καταστήσωμεν σταθερῶτερον τὸν ἰσολογισμόν τῶν Λογαριασμῶν τοῦ Ἐξωτερικοῦ;

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΛΥΣΙΝ

Ἐναμφιβόλως ἡ γεωργία πιστεύομεν, ὅπως ὅλοι, ὅτι ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας. Κατ' ἀκολουθίαν ἡ γεωργία εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία πρέπει κατὰ πρῶτον λόγον νὰ τύχη ἐνισχύσεως. Ἡ γεωργία εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία θὰ πρέπει πρωτίστως νὰ ἀνασυγκροτηθῆ. Ἄλλὰ, νομίζετε, ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ λύσιν τοῦ προβλήματος; Ἄντιθέτως, πιστεύω ὅτι τοιαύτη μονομερὴς ἀνάπτυξις τῆς γεωργίας, περιπλέκει ἔτι μᾶλλον καὶ ἐπιδεινώνει τὸ ἑλληνικὸν πρόβλημα.

Τί σημαίνει ἀνάπτυξις καὶ ἀνασυγκρότησις τῆς γεωργίας; Σημαίνει προφανῶς περισσότερα μηχανήματα, τελειότερας ἐπιστημονικὰς μεθόδους εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, μεγαλυτέραν ἀπόδοσιν καὶ μικρότερον κόστος χάρις εἰς τὴν μηχανοποίησιν καὶ τὴν τεχνικὴν πρόδοσιν. Ἄλλὰ τοῦτο σημαίνει καὶ μείωσιν τῶν ἐργατικῶν χειρῶν, μείωσιν τῆς ἀπασχολήσεως εἰς τὴν γεωργίαν. Σημαίνει ἔξοδον πλήθους ἐργατῶν, οἱ ὁποῖοι κατ' ἀνάγκην ἢ θὰ στραφοῦν πρὸς ἄλλα ἐπαγγέλματα, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν, ἢ θὰ πυκνώσουν τὸ προλεταριάτον τῶν πόλεων. Ἦδη μὲ τὰ σημερινὰ πρωτόγονα μέσα καλλιέργειας εἰς τὸν τομέα τῆς γεωργίας γνωρίζομεν ποία εἶναι ἡ κατάστασις μας.

Δὲν πρέσθη ἀνάγκη νὰ ἀναπτύξωμεν τὸ θέμα τοῦτο εἰς τὸ Ἐξωτε-

ρικόν. Ἡ Φ.Α.Ο., Διεθνῆς Ὀργανισμὸς μεγάλου κύρους, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1946. Ἐξήτασε ἐπὶ τόπου τὰ ζητήματα καὶ ἀπεφάνθη διὰ τῆς ἐκθέσεώς της (τοῦ 1947) ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ σημερινὴ γεωργικὴ παραγωγὴ δύναται νὰ ἐξασφαλισθῇ μὲ τὰ 60% μόνον τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ. Τὰ 40% τῶν ἀγροτῶν πρέπει νὰ στραφοῦν πρὸς ἄλλα ἐπαγγέλματα, διότι ἐὰν ἐπιμένουν νὰ παραμένουν εἰς τὴν γεωργίαν δὲν πρόκειται παρὰ νὰ ἐπαυξήσουν τὸ κόστος παραγωγῆς τῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ νὰ συντηροῦνται διανεμόμενοι ἕνα πολὺ χαμηλὸν καὶ ἀνεπαρκές γεωργικὸν εἰσόδημα. Ἀντιλαμβάνεσθε βεβαίως τί θὰ συμβῆ, ἐὰν προστεθῇ ἐπὶ πλέον καὶ ἡ ἐντατικὴ ἀνασυγκρότησις τῆς γεωργίας.

Νομίζω ὅτι δὲν δύναται νὰ εὑρεθῇ Κυβέρνησις ἡ ὁποία θὰ ὀδηγήσῃ τὴν γεωργίαν εἰς ἐντατικὴν ἀνασυγκρότησιν, χωρὶς προηγουμένως νὰ ἔχη λάβει τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ τὴν διοχέτευσιν τῆς πλεοναζούσης ἐργατικῆς δυνάμεως, ἡ ὁποία ἐξ αὐτοῦ τοῦ γεγονότος θὰ προκύψῃ. Ἄλλως μία ἐντατικὴ ἀνάπτυξις καὶ μηχανοποιήσις τῆς γεωργίας, πού μόνη μπορεῖ νὰ μειώσῃ τὸ κόστος παραγωγῆς, θὰ ἐξαπολύσῃ μίαν νέαν μάστιγα εἰς τὴν ὑπαιθρον, θὰ δημιουργήσῃ καὶ εἰς τὸν γεωργικὸν τομέα ἕνα νέον κοινωνικὸν πρόβλημα, ἕνα πρόβλημα πραγματικῆς ἐξαθλιώσεως, τὸ ὁποῖον θὰ εἶναι χειρότερον ἀπὸ τὸ σημερινὸν τῆς ὑποαπασχολήσεως. Τότε θὰ ὑπάρξουν πλήθη ἀνέργων οἱ ὁποῖοι θὰ πρέπει νὰ στραφοῦν πρὸς ἄλλα ἐπαγγέλματα. Ὅχι βέβαια παρασιτικά, μεταπρατικά, ἀλλὰ εἰς ἐπαγγέλματα παραγωγικά.

Ἡ ΕΚΒΙΟΜΗΧΑΝΙΣΙΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Τοιαῦτα ὅμως ἐπαγγέλματα παραγωγικά, τοιαύτην ἀπασχόλησιν παραγωγικὴν, κατὰ τὴν πεποίθησίν μου, δὲν δύναται νὰ παράσῃ παρὰ μόνον ἡ βιομηχανία, δηλ. ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν ὑφισταμένων πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῆς Χώρας. Ἐχομεν εὐτυχῶς πηγὰς φυσικοῦ πλοῦτου, τὰς ὁποίας εἶχομεν ἀφήσει — καὶ θὰ ἐξηγήσω κατωτέρω τὸν λόγον — ἀνεκμεταλλεύτους μέχρι σήμερον καὶ τὰς ὁποίας δυνάμεθα ἐντατικῶς νὰ ἐκμεταλλευθῶμεν. Πρὸς τὰς πηγὰς αὐτάς θὰ στραφῶμεν καὶ πρὸς αὐτάς θὰ στρέψωμεν τὸν πλεονάζοντα πληθυσμὸν μας. Ἐκεῖ θὰ ζητήσῃ ἐργασίαν παραγωγικὴν καὶ ἀποδοτικὴν οἱ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι θὰ μείνουν ἄνευ ἀπασχολήσεως συνετεία τῆς ἀνασυγκροτήσεως τῆς γεωργικῆς μας οἰκονομίας διὰ τῆς μηχανοποιήσεως καὶ τῆς τεχνικῆς προόδου, πού μᾶς ἐγγυᾶται βέβαια τὴν μείωσιν τοῦ παραγωγικοῦ κόστους.

Ἐξ αὐτοῦ ἀντιλαμβάνεσθε, πόσον πλανῶνται ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν νὰ ἀντιτάξουν τὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς γεωργίας πρὸς τὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς βιομηχανίας. Δὲν ὑπάρχει τοιαύτη ἀντίθεσις Ἄντιθέτως ὑπάρχει ἀλληλοσυμπλήρωσις. Οὐδεὶς θὰ τολμήσῃ νὰ προβῆ εἰς ἐντατικὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς γεωργίας, ἐὰν προηγουμένως

ως δὲν ἐξασφαλίσῃ τὴν διοχέτευσιν τῶν πλεοναζουσῶν ἐργατικῶν χειρῶν. Κατ' ἀκολουθίαν τὸ πρόγραμμα τῆς ἐκβιομηχανίσεως εἶναι τὸ ἀναγκαῖον συμπλήρωμα, ἄνευ τοῦ ὁποίου δὲν καθίσταται δυνατὴ, ἢ μᾶλλον καθίσταται ἐπικίνδυνος, ἢ μονομερῆς ἀνασυγκρότησις τῆς γεωργίας εἰς τὸν Τόπον αὐτόν. Κατ' ἀκολουθίαν πρέπει νὰ ξεκινήσωμεν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν, ὅτι ἡ γεωργία ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς οἰκονομίας μας. Ἀλλὰ διὰ νὰ ὑπάρξῃ γεωργία τοιαύτη, ἡ ὁποία θὰ ἐπιτρέψῃ ἀξιοπρεπεῖ ζῶν εἰς τὸν ἀγρότην, πρέπει νὰ συμπληρωθῇ κατ' ἀνάγκη μὲ μίαν λελογισμένην ἐκβιομηχανίαν.

Λέγων «ἐκβιομηχανίαν», δὲν ἐννοῶ τὰς βαρεῖας βιομηχανίας. Δὲν εἶναι ἀκόμη ὁ Τόπος καταλλήλως παρεσκευασμένος δι' αὐτάς. Δὲν ἐννοῶ ὅμως καὶ τὰς λεγομένας ἐλαφρὰς βιομηχανίας. Ἐννοῶ τὰς βασικὰς λεγομένας βιομηχανίας, τὰς βιομηχανίας ἐκεῖνας αἱ ὁποῖαι στηρίζονται ἐπὶ πρώτης ὕλης παραγομένης εἰς τὸν Τόπον αὐτόν, αἱ ὁποῖαι φυσικὰ βασικαὶ βιομηχανίαι χρησιμεύουν ὡς ἓνα εἶδος στερεοῦ κορμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ βασισθοῦν καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον θὰ ἀπορρεύσουν διάφοροι, δευτερευούσης φύσεως, παράγωγοι βιομηχανίαι, αἱ καλούμεναι ἐλαφραὶ βιομηχανίαι, αἱ ὁποῖαι καὶ μὲ πολλὰ προϊόντα θὰ ἐφοδιάσουν τὸν ἑλληνικὸν λαὸν καὶ ἐργασίαν θὰ τοῦ παράσχουν. Μόνον ἂν ὑπάρχῃ βασικὴ βιομηχανία, ἡ ἐπ' αὐτῆς στηριζομένη ἐλαφρὰ βιομηχανία εἶναι βιώσιμος. Μόνον ἡ ἐλαφρὰ δύναται νὰ εἶναι δασμοβίωτος κατὰ κανόνα καὶ συνεπῶς νὰ ἀυξάνῃ τὸ κόστος τῆς ζωῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Αὐτὸ ὅμως εἶναι τὸ μειονέκτημά μας. Τὸ ὑψηλὸν κόστος. Καὶ ἀπὸ αὐτὸ θέλομεν νὰ ἀπαλλαγῶμεν.

ΠΡΟ·Υ·ΠΟΘΕΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΒΙΟΜΗΧΑΝΙΣΙΝ

Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ἀδύνατος ἡ τοιαύτη ἐκβιομηχανίσις, δηλ. ἡ δημιουργία βασικῶν βιομηχανιῶν εἰς τὸν Τόπον μας. Δὲν νομίζω, ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἐδῶ αἱ προϋποθέσεις τῆς τοιαύτης ἐκβιομηχανίσεως. Πιστεύω τὸ ἀντίθετον.

Τέσσαρα εἶναι τὰ βασικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ὑποβοηθήσουν τὴν ἐκβιομηχανίαν μιᾶς χώρας. Τὸ πρῶτον εἶναι ἡ διαθέσιμος ἐργατικὴ δύναμις. Ἐχομεν πέραν τοῦ δέοντος ἐργάτας, οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται μὲ ἐπιμέλειαν, δεξιότητα καὶ ἱκανότητα τοιαύτην, ὥστε νὰ ἀποτελοῦν ἐπικίνδυνον στοιχεῖον ἀνταγωνισμοῦ. Αὐτὸ τὸ διεπίστωσαν αἱ ξένοι Ἀποστολαί, αἱ ὁποῖαι ἦλθον ἐδῶ. Τὸ ἥκουσα δὲ μεταφερόμενον καὶ εἰς διεθνῆ Σώματα. Ξένος ἀντιπρόσωπος εἰς τὸν Ὄργανισμὸν Διεθνῶν Οἰκονομικῆς Συνεργασίας εἶπεν: «Ἄν σεῖς οἱ Ἕλληνες κατορθώσετε νὰ ἀποκτήσῃτε συγχρονισμένην βιομηχανίαν μὲ ἐγχωρίαν πρώτην ὕλην, θὰ εἴσθε ἀσυναγώνιστοι». Τιμητικόν, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐπικίνδυνον διὰ τὸ μέλλον τοῦ Τόπου αὐτοῦ. Αὐτὸ ἐξηγεῖ τὴν ἐχθρότητα τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν

πρός τὴν ἐκβιομηχάνισιν τῆς Ἑλλάδος. Ἐργατικὰς χεῖρας ἔχομεν, ὡς εἶπομεν, ἀφθόνους. Πρέπει νὰ προπαρασκευάσωμεν αὐτὰς καταλλήλως. Βεβαίως εἰς αὐτὸ θὰ βοηθήσουν κυρίως ἡ τεχνικὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ μόρφωσις τοῦ προσωπικοῦ.

Τὸ δευτέρον στοιχεῖον εἶναι αἱ πρῶται ὕλαι. Τὸ ἔδαφος μας εἶναι πλουσιώτατον εἰς πρῶτας ὕλας. Ἄρκει νὰ τὰς ἀναζητήσωμεν.

Τὸ τρίτον στοιχεῖον εἶναι εὐθηνὴ καὶ ἄφθονος ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια. Καὶ αὕτῃ εἶναι δυνατόν νὰ ἀποκτηθῇ (ὕδατοπτώσεις, ἐγγχώρια στερεὰ καύσιμα) τῶν ὁποίων δὲν στερούμεθα.

Τὸ τέταρτον στοιχεῖον εἶναι τὰ εὐθηνὰ κεφάλαια. Περί αὐτῶν θὰ ὁμιλήσω εἰς τὸ τέλος.

Ἐργατικαὶ χεῖρες, πρῶται ὕλαι, ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια καὶ εὐθηνὰ κεφάλαια. Αὐταὶ εἶναι αἱ βασικαὶ προϋποθέσεις τῆς ἐκβιομηχανίσεως. Ἄς ἔλθωμεν εἰς τὴν ἠλεκτρικὴν ἐνέργειαν. Γνωρίζετε, ὅτι ἡ Ἑλλὰς εὐρίσκεται εἰς τὴν κατωτάτην βαθμίδα τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἀπὸ ἀπόψεως καταναλώσεως ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας. Ἡ ἐλαχίστη αὐτὴ κατανάλωσις ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ἡ ὁποία συνίστατο κατὰ κανόνα εἰς ἓνα πενιχρὸν ἠλεκτρικὸν φῶς, κατὰ 86% ἦτο προπολεμικῶς συγκεντρωμένη εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Μόνον 14% ἀπέμενε διὰ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα.

Τὸ πρῶτον μέλημα κάθε Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἔχει συνείδησιν τῶν ὑποχρεώσεων τῆς, εἶναι νὰ θέσῃ ἐπὶ τάπητος τὸ ἑλληνικὸν πρόγραμμα τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ. Ἡ ἱστορία του εἶναι γνωστὴ. Ἄρκει νὰ εἶπω, ὅτι κατόπιν πολλῶν περιπετειῶν κατωρθώσαμεν ἐπὶ τέλους νὰ ἐπιτύχωμεν, χάρις εἰς τὸ Σχέδιον Μάρσαλ καὶ τὰς Ἰταλικὰς ἐπανορθώσεις, τὴν πραγματοποίησιν μιᾶς πρώτης φάσεως ἔργων ἐξηλεκτρισμοῦ: Τρία ὕδροηλεκτρικὰ (Λάδωνος, Βόδα, Βουραϊκοῦ) καὶ ἓνα θερμικὸν (τοῦ Ἀλιβερίου Χαλκίδος). Θὰ στοιχίσουν ἄνω τῶν 83 ἑκατομμυρίων δολλαρίων. Τοῦ θερμικοῦ Ἀλιβερίου ἡ κατασκευὴ ἀνετέθη ἤδη εἰς ἓνα μέγαν ἀμερικανικὸν οἶκον. Διὰ τὰ δύο ὕδροηλεκτρικὰ θὰ προκηρυχθῇ διαγωνισμός. Τὰ ἔργα αὐτὰ εἶναι ἀπολύτως ἐξησφαλισμένα διὰ τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ. Τὰ δολλάρια θὰ μᾶς τὰ δώσουν αἱ Ἰταλικά ἐπανορθώσεις. Αἱ δραχμαὶ εἶναι ἐξησφαλισμένα ὁμοίως, τουλάχιστον διὰ τὸ ἔτος αὐτό.

Μὲ τὸ πρόγραμμα τοῦτο ἐξηλεκτρισμοῦ, κατελήξαμεν νὰ δεχθῶμεν πληρομένην τὴν πρώτην φάσιν. Ἡ πρώτη αὕτη φάσις εἶναι πενιχρά. Ἀποτελεῖ ὅμως τὸ πρῶτον βῆμα. Δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἐν τούτοις πραγματικὸν πρόγραμμα ἐξηλεκτρισμοῦ ἐὰν δὲν ἐπακολουθήσῃ καὶ ἡ πραγματοποίησις τῆς δευτέρας φάσεως, ἡ ὁποία περιλαμβάνει ὕδροηλεκτρικὰ ἔργα (κυρίως τοῦ Ἀχελώου) καὶ θερμικὰ (τῆς Πτολεμαΐδος). Ἐὰν δὲν καταστῇ δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ ἡ δευτέρα φάσις, τότε ὀλόκληρος αὕτη ἡ ἱστορία τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ θὰ καταλήξῃ εἰς μίαν κωμῶδιαν. Ἐχομεν συνείδησιν τῆς σημασίας τοῦ

έξηλεκτρισμοῦ διὰ τὸ μέλλον τῆς Πατρίδος. Θὰ συγκεντρώσωμεν πάντες τὴν προσοχὴν μας εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς δευτέρας φάσεως καὶ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ προγράμματός μας.

Ἡ ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια εἶναι μία ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν ἐκβιομηχάνισιν τῆς Ἑλλάδος. Αἱ βασικαὶ βιομηχανίαι εἶναι ὁ φυσικὸς καταναλωτὴς τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας. Ἄνευ τῆς ὑπάρξεως βιομηχανίας δὲν χρειάζεται οὔτε ὕδρηνλεκτρικὴ ἐνέργεια. Ἡ γεωργία ; Ἀκριβῶς διὰ νὰ βοηθήσωμεν τὴν γεωργίαν, πρέπει νὰ δημιουργήσωμεν, παραλλήλως πρὸς τὸν ἐξηλεκτρισμόν, βασικὰς βιομηχανίας, αἱ ὁποῖαι θὰ πληρώνουν διὰ τὸ ρεῦμα τιμὰς λογικὰς, ὥστε νὰ δυνηθῶμεν νὰ καθιερώσωμεν διαφορικὰ τιμολόγια καὶ νὰ δώσωμεν εὐθηνὸν ρεῦμα εἰς τοὺς ἀγροτικούς πληθυσμούς. Ἐὰν τὸ ρεῦμα δὲν θὰ εἶναι εὐθηνόν, θὰ εἶναι ἄχρηστον διὰ τὸν ἀγρότην. Ἐὰν δὲν ὑπάρξουν βασικαὶ βιομηχανίαι διὰ νὰ ἀπορροφήσουν τὸ ἑλληνικὸν ρεῦμα καὶ δοθῇ ὅλον τὸ ρεῦμα εἰς τὴν ὑπαιθρον, τότε ἡ τιμὴ τοῦ ρεύματος θὰ εἶναι τοιαύτη, ὥστε τὸ πετρέλαιον νὰ εἶναι εὐθηνότερον διὰ τὸν πτωχὸν ἀγρότην. Βλέπετε, ὅτι καὶ ἐδῶ ἡ βιομηχανία ἔρχεται νὰ ἐνισχύσῃ τὴν γεωργίαν. Χωρὶς βασικὰς βιομηχανίας θὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ δώσωμεν εἰς τὸν ἀγρότην τὴν ἠλεκτρικὴν ἐνέργειαν ἣτις ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ἐξυψώσῃ τὸ παραγωγικὸν καὶ ἐκπολιτιστικὸν τοῦ ἐπίπεδον. Μόνον ἓάν ὑπάρξουν βασικαὶ βιομηχανίαι θὰ καταστῇ δυνατόν νὰ παράσχωμεν εἰς τὴν γεωργίαν εὐθηνὸν ἠλεκτρικὸν ρεῦμα. Ἀκόμη μίαν φορὰν λέγω, ἡ βιομηχανία ὄχι μόνον δὲν ἀντιτίθεται ἀλλὰ βοηθεῖ τὴν γεωργίαν εἰς τὸ νὰ καταστῇ ἀποδοτικώτερα καὶ συντελεῖ συνάμα ὥστε νὰ γίνουν καλύτεροι οἱ ὄροι καὶ αἱ συνθήκαι διαβιώσεως τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου.

Ἐπάρχει, ὡς εἶπομεν, ἀνάγκη ἐκβιομηχανίσεως, ἀνάγκη δημιουργίας βασικῶν βιομηχανιῶν εἰς τὸν Τόπον, μὴ δυνάμενον νὰ ζῆσῃ μόνον μὲ τὴν γεωργίαν. Εἰς τοῦτο ἔγκειται ἡ λύσις τοῦ ἑλληνικοῦ προβλήματος.

ΠΟΙΑΙ ΑΙ ΒΑΣΙΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ

Ποῖαι εἶναι αἱ βασικαὶ αὐταὶ βιομηχανίαι ; Αὐτὰς τὰς καθορίζει ἡ ἑλληνικὴ πραγματικότης : τὸ ἔδαφος, τὸ ὑπέδαφος, αἱ πρῶται ὕλαι. Ἐχομεν λιγνίτην εἰς τὴν Πτολεμαῖδα. Εἶναι δυνατόν καὶ νὰ τὸν μπρικετοποιήσωμεν καὶ νὰ τὸν χρησιμοποιήσωμεν πρὸς παρασκευὴν συνθετικῶν καυσίμων ὑλῶν. Δυνάμεθα νὰ καλύψωμεν πλείστας ἀνάγκας ὄχι μόνον ἐσωτερικὰς ἀλλὰ καὶ ἀνάγκας ἰσοζυγίου Ἐξωτερικῶν μας Λογαριασμῶν.

Ἐχομεν βωξίτην. Αὐτὸς ἐξάγεται σήμερον εἰς ἀκατέργαστον μορφήν, διὰ νὰ αὐξηθῇ ἡ ἀξία του ὅταν μετατραπῇ εἰς ἀλουμίον. Ὁ βωξίτης ὑπάρχει. Εἶναι δυνατόν, χάρις εἰς τὴν ἴδρυσιν μιᾶς βιομηχανίας, νὰ κατορθώσωμεν ὄχι μόνον νὰ ἱκανοποιήσωμεν διὰ τὸ

πρώτον στάδιον τὰς εἰς ἀλουμίσιον ἀνάγκας ἀλλὰ νὰ ἔχωμεν καὶ ἐξαγωγήν, βελτιοῦσαν κατὰ 7 ἑκατομμύρια τὸ ἰσοζύγιον Ἐξωτερικῶν Λησῶν μας. Ἐχομεν λευκόλιθον. Ἐχομεν τὸ μονοπώλιον μεταξύ τῶν 19 κρατῶν τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ. Δυστυχῶς τὴν βιομηχανίαν τοῦ λευκόλιθου δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ τὴν πραγματοποιήσωμεν. Μὲ τὸν λευκόλιθον, κατόπιν τῆς καταλλήλου ἐπεξεργασίας του, θὰ ἡδυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν βελτίωσιν τοῦ ἰσοζυγίου Ἐξωτερικῶν Λογαριασμῶν κατὰ 5 ἑκατ. δολλάρια.

Ὅταν ἓνας τόπος ἔχη λιγνίτην καὶ ἠλεκτρικὴν ἐνέργειαν, δὲν δύναται νὰ μείνῃ χωρὶς παραγωγήν ἀζώτου καὶ ἀζωτούχων λιπασμάτων. Ἡ γεωργία χρειάζεται ἀζωτοῦχα λιπάσματα. Γνωρίζετε πόσα ἑκατομμύρια δολλαρίων διαθέτομεν πρὸς προμήθειαν αὐτῶν. Εἶναι ἐπιβεβλημένη ἡ δημιουργία ἑνὸς ἐργοστασίου, διὰ νὰ δυνηθῶμεν καὶ εἰς τὰ αἰτήματα τῆς ἑλληνικῆς γεωργίας νὰ ἀνταποκριθῶμεν καὶ μέρος τοῦ ἔλλειμματος τοῦ ἰσοζυγίου Λογαριασμῶν νὰ καλύψωμεν. Δυνάμεθα νὰ καλύψωμεν καὶ τὰς ἀνάγκας μας εἰς καυστικὴν καὶ ἀνθρακικὴν σόδα. Γνωρίζομεν, ἀπὸ ὑπολογισμοὺς οἱ ὅποιοι ἔγιναν, ὅτι ἐκ τούτων θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐξοικονομήσωμεν κατ' ἔτος περὶπου 3,6 ἑκατομμύρια δολλάρια.

Ἐχομεν χρωμιούχον σιδηρον. Ἐὰν ἰδρῶσωμεν μίαν βασικὴν βιομηχανίαν σιδήρου καὶ χάλυβος, εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι αὐτὸ θὰ βοηθήσῃ ἐν καιρῷ καὶ διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν καὶ χρησιμοποίησιν χρωμιούχου σιδήρου. Τότε ἡ ἐκμετάλλευσίς τοῦ χρωμιούχου σιδήρου δὲν θὰ εἶναι ἐπιβλαβὴς μόνον διὰ τὴν ἑλληνικὴν μεταλλουργίαν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν.

Προσθέτομεν καὶ τὴν βιομηχανίαν ἀποστάξεως πετρελαίου, διύλισεως πετρελαίου. Βεβαίως δὲν ἔχομεν τὴν πρώτην ὕλην, ἀλλὰ ἡ γεωγραφικὴ μας θέσις εὐνοεῖ τὴν ἴδρυσιν τῆς βιομηχανίας αὐτῆς. Ὅλα τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη ἐζήτησαν καὶ ἐπέτυχον τὴν ἴδρυσιν τῆς βιομηχανίας ταύτης. Πρέπει νὰ σπεύσωμεν διὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς βιομηχανίας αὐτῆς, διότι, ἐὰν παρέλθῃ ὁ χρόνος, ὁ κορεσμὸς λόγῳ ἰδρύσεως ἑνὸς νέου διυλιστηρίου εἰς τὴν Μεσόγειον, τὸν ὅποιον μᾶς προέβαλον, θὰ εἶναι πλέον πραγματικὸς καὶ δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἀποφύγωμεν τὸ μοιραῖον. Τὰ διυλιστήρια πετρελαίου εἶναι μία βιομηχανία ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ δημιουργία τεκάδος ὀλοκλήρου παραγῶγων βιομηχανιῶν, συνεπείᾳ δὲ τούτου θὰ προκύψῃ καὶ μεγάλη ἀπασχόλησις ἀλλὰ καὶ τὰ 8 ἑκατομμύρια δολλάρια τὰ ὁποῖα θὰ πληρῶσουν τὸ χάσμα τοῦ ἰσοζυγίου Ἐξωτερικῶν Λογαριασμῶν.

Η ΕΚΒΙΟΜΗΧΑΝΙΣΙΣ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΜΑΡΣΑΛ

Θὰ εἶπτε: Ὅλαι αὐταὶ αἱ βιομηχανίαι, διατὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἰδρυθοῦν προπολεμικῶς; Ὑπῆρχεν ἡ πρώτη ὕλη καὶ τὰ ἄλλα δεδομένα. Ἡ ἔλλειψις εὐθηνῶν κεφαλαίων εἶναι ἐκεῖνη ποῦ μᾶς

παρημπόδισε προπολεμικῶς εἰς τὸ νὰ ἐκβιομηχανίσωμεν τὸν Τόπον. Τὸ ἐγγχώριον κεφάλαιον ἦτο πολὺ περιωρισμένον καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ βοηθήσῃ τοιαύτην ἐπιχείρησιν. Ἐπὶ τὸ ξένον κεφάλαιον ἦτο λίαν ἀπρόθυμον εἰς τὸ νὰ βοηθήσῃ τὴν ἴδρυσιν τῶν βιομηχανιῶν αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦν χαμηλὸν ἐπιτόκιον καὶ μικρὸν κέρδος, διὰ νὰ καταστήσῃ δυνατὴ ἡ πραγματοποιήσις τῶν. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον προπολεμικῶς δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ πλήρης ἐκμετάλλευσις τῶν πλουτοπαραγωγικῶν μας πόρων.

Ἐπὶ ἄλλα ἦλθεν ἡ ἀμερικανικὴ βοήθεια καὶ διήνοιξε νέους ὁρίζοντας. Ἐπὶ ἄλλα ἡ δωρεὰν χρηματοδότησις ὑπὸ τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ καὶ ἐγέννησε τὴν ἐλπίδα ὅτι μὲ τὰ εὐθηνὰ κεφάλαια, τὰ ὁποῖα θὰ μᾶς δοθοῦν, θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἀναδιρθρωθῇ ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία, νὰ θεμελιωθῇ μίαν ἐκβιομηχανίσις ἡ ὁποία θὰ εἶναι δυνατόν, ὡς συμπλήρωμα τῆς γεωργίας, νὰ δώσῃ μίαν λύσιν εἰς τὸ τεράστιον ἑλληνικὸν πρόβλημα, τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ ὅλους μας.

Γνωρίζετε, ὅτι κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ, λόγω τῆς ἐπαράτου κομμουνιστικῆς ἀνταρσίας, τὰ μεγαλύτερα ποσὰ τοῦ κεφαλαίου ἐστράφησαν πρὸς τὸν ἐξοικλισμὸν καὶ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου. Ἡ ἀνασυγκρότησις ἐτέθη εἰς δευτέραν μοῖραν. Κατὰ τὸ 3ον καὶ τρέχον ἔτος, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συνέβη εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη, μεταβάλλεται πλέον εἰς διεθνή πραγματικότητα. Σήμερον τὸ Σχέδιον Μάρσαλ ὄχι μόνον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ 19 κράτη τὰ ὁποῖα χρηματοδοτεῖ, ἀπαιτεῖ συνδυασμὸν τοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ τῆς ἀνασυγκροτήσεως. Ἡμεῖς ποῦ ἐκάμαμεν τὸν πειραματισμὸν αὐτὸν, γνωρίζομεν ποῦ θὰ καταλήξῃ.

Ὁ κ. Χόφμαν, ὅστις ἐστάθη ὁ μοναδικὸς προασιπστής τῶν δικαίων τῆς ἀνασυγκροτήσεως, τὸ διεκήρυξε μετὰ τὴν παραίτησίν του.

Τώρα ὁλόκληρος ἡ Εὐρώπη θὰ κάμῃ τὸν πειραματισμὸν αὐτὸν. Ἐφ' ὅσον καὶ εἰς τὸ τρίτον ἔτος θὰ γίνῃ συνδυασμὸς ἀνασυγκροτήσεως καὶ πολεμικῶν δαπανῶν, μοιραίως ἡ ἀνασυγκρότησις θὰ τεθῇ εἰς δευτέραν μοῖραν. Ἐπὶ ἄλλα τὰ ἄλλα κράτη ἔχουν κατὰ μέγα μέρος ἐπιτελέσει τὴν ἀνασυγκρότησίν των. Καὶ αὕτη εἶναι ἡ διαφορὰ τῶν ἄλλων χωρῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Εἰς τὸν Κόσμον τῶν Ὀνειρῶν...

Συνεπεία αὐτοῦ τοῦ συνδυασμοῦ, ἐξοπλισμοῦ καὶ ἀνασυγκροτήσεως ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ, καὶ ἐπὶ πλέον λόγω τῆς ὀδυνηρᾶς περικοπῆς ἡ ὁποία ἐγένετο εἰς ἡμᾶς, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ σᾶς εἶπω καθαρὰ ὅτι, δι' ἡμᾶς τοῦλάχιστον, ἡ ἐκβιομηχανίσις, ὅπως τὸ πρόγραμμά μας τὴν ἠθέλησεν, ἀνήκει πλέον εἰς τὸν κύκλον τῶν ὀνειρῶν. Αὕτη εἶναι ἡ πικρὰ ἀλήθεια. Βεβαίως θὰ γίνουσι μερικαὶ βιομηχανίαι (λιγνίτου, ἀζώτου, σόδας). Εἶναι βέβαιον ὅτι αὐταὶ τοῦλάχιστον θὰ γίνουσι. Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὰς ἄλλας βασικὰς βιο-

μηχανίας, περί αὐτῶν νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐλπίς, κατόπιν τῆς νέας τροπῆς ποὺ λαμβάνει τὸ Σχέδιον Μάρσαλ.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ σταθῶμεν εἰς τὴν διαπίστωσιν αὐτὴν. Δὲν εἶναι δυνατόν οὔτε νὰ ἀποκαρδιωθῶμεν, οὔτε νὰ ἀποθαρρυνθῶμεν ἐκ τῆς νέας διαμορφώσεως τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας. Κατόπιν τῆς νέας καταστάσεως (περικοπῆ βοήθειας καὶ ἰδίως συνδυασμὸς ἐξοπλισμοῦ καὶ ἀνασυγκροτήσεως) εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα θέτει τὸ βασικὸν πρόβλημα τῆς ἐπιβιώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, μὲ θάρρος καὶ μὲ εὐελκρίνειαν ἀλλὰ καὶ μὲ διαύγειαν καὶ μὲ ὀξυδέρκειαν. Ἐχομεν τὸ πνεῦμα τῆς πρωτοβουλίας. Ἐπ' αὐτοῦ θὰ βασισθῶμεν. Ἀρκεῖ νὰ παρασκευασθῶμεν, λαμβάνοντες συνειδήσιν τῆς καταστάσεως.

Πρὸς τοῦτο ἔχομεν τὴν ὑποχρέωσιν ἅπαντες, ἀνεξαρτήτως πολιτικῶν ἀποχρώσεων, νὰ συσπειρωθῶμεν περὶ ἓνα νέον πρόγραμμα ἔθνικόν, μακρῶς πλέον διαρκείας, τὸ ὁποῖον θὰ θέσῃ ἐνώπιον θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὸ πρόβλημα τῆς ἑλληνικῆς βιωσιμότητος καὶ τὸ ὁποῖον θὰ καταδείξῃ ποῖαι εἶναι αἱ ἀνάγκαι ἀλλὰ καὶ αἱ δυνατότητες τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Πρέπει νὰ ἀποκτήσωμεν συνειδήσιν αὐτῶν. Πρέπει νὰ ἀποκτήσωμεν ὁμοίως τὴν συνειδήσιν, ὅτι ἐάν σήμερον ζῶμεν ἀθλίως καὶ ἀντὶ νὰ στρεφώμεθα πρὸς τὴν παραγωγικὴν ἐργασίαν στρεφόμεθα πρὸς τὸν κρατικὸν προϋπολογισμόν, αὐτὸ δὲν ὀφείλεται εἰς τὴν κακὴν μας θέλησιν, ἀλλὰ εἰς συνθήκας καὶ ὄργανικά μειονεκτήματα τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται ἐκτὸς τῆς θελήσεως ἡμῶν. Μόνον ἐάν ἀποφασίσωμεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὸ πρόβλημα αὐτὸ μὲ πλήρη γνῶσιν καὶ κατανόησιν, θὰ εἶναι δυνατόν νὰ εὐρεθῇ καὶ ἡ ἐνδεικνυομένη λύσις. Ἐάν ὅλοι σκεφθῶμεν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὅλοι συνεργασθῶμεν εἰς μίαν κοινὴν ἐνέργειαν ὡς πρὸς τὸ ἔθνικόν μας πρόγραμμα, τότε εἶμαι βέβαιος, ὅτι καὶ τὰ ἐμπόδια θὰ ὑπερνικήσωμεν καὶ τὰ ἀναγκαῖα μέσα θὰ ἐξεύρωμεν.

Σεῖς οἱ σπουδασταὶ τῆς Σχολῆς δὲν ἔχετε μόνον τὴν τιμὴν νὰ εἴσθε σεῖς ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀποτελέσετε τὰ διευθύνοντα στελέχη τῆς ἐκβιομηχανίσεως τοῦ Τόπου ἀλλὰ ἔχετε καὶ τὴν ἀπαράβατον ὑποχρέωσιν νὰ καταστήτε σεῖς οἱ πρωτοπόροι μιᾶς ἔθνικῆς σταυροφορίας, ἡ ὁποία θὰ καταδείξῃ εἰς ὅλους καὶ πρὸ παντὸς εἰς τὴν νέαν γενεάν, ποῖαι εἶναι αἱ βασικαὶ ἀνάγκαι καὶ ποῖαι αἱ δυνατότητες τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐχετε αὐτὴν τὴν ὑποχρέωσιν πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ὁ ὁποῖος δὲν δύναται νὰ σύρῃ μίαν ἀθλίαν ὑπαρξίν ἀναξίαν τῶν προσόντων καὶ τῶν θυσιῶν του.

Ἐάν ὅλοι πεισθῶμεν, ὅτι εἰς τὰ χέρια μας εὐρίσκεται ἡ σωτηρία τοῦ Τόπου αὐτοῦ, τότε εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ καταστῇ καλυτέρα ἡ τύχη τοῦ Λαοῦ καὶ τοῦ Ἔθνους.